

Heidi Pelli

**TYÖLLISTYMISTÄ
EDISTÄVÄT
PALVELUT**
Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi

2025

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	sosionomi (AMK)
Tekijä	Heidi Pelli
Työn nimi	Työllistymistä edistävät palvelut - kuvaileva kirjallisuuskatsaus
Toimeksiantaja	Tuusulan kunta
Vuosi	2025
Sivut	39 sivua
Työn ohjaaja	Tia-Marika Sohlman

TIIVISTELMÄ

Julkisten työllisyyspalveluiden tuottamisvastuu siirtyi tammikuussa 2025 valtiolta kunnille ja kuntien muodostamille työllisyysalueille. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) velvoittaa kunnat tuottamaan työllistymistä edistäviä palveluita kuntalaisilleen.

Keski-Uudenmaan työllisyysalueen muodostavat kuusi kuntaa. Järvenpää on vastuukunnan roolissa ja sopijakuntia ovat Hyvinkää, Tuusula, Nurmijärvi, Mäntsälä ja Pornainen. Työllisyysalueen vastuukunta huolehtii siitä, että kaikki lainmukaiset työllistymistä edistävät palvelut ovat saatavilla koko alueen työttömille ja työnhakijoille. Yleinen sopijakuntien rooli on rahoittaa omalta osaltaan palveluiden tuottaminen, mutta Keski-Uudenmaan työllisyysalueella kunnat ovat myös palveluiden tuottajan roolissa. Työllisyysalue ohjaa sopimuksen mukaisesti työttömiä omien kuntiensa työllisyyspalveluihin työhön valmennettavaksi.

Tämän opinnäytetyön tilaajana on Tuusulan kunnan Työllisyyspalvelut. Tarkoituksena on tarkastella tuusulalaisten työttömien aikaisempia työllistymistä edistävien palveluiden tarvetta ja palveluiden vaikutuksia heidän työllistymiseensä. Opinnäytetyön tavoitteena oli koota varsin hajallaan olevaa tietoa eri lähteistä ja tehdä näistä tiedoista materiaali Tuusulan kunnalle kehittämistyön tueksi. Tutkimusmetodina käytettiin kuvailevaa kirjallisuuskatsausta, johon valikoitui seitsemän aiheeseen keskeisesti liittyvää tutkimusartikkelia sekä työllisyystilastoja. Alkuperäisaineistoa analysoitiin sisällönanalyysillä.

Tutkimusaineiston analyysin ja ajankohtaisen tilastotiedon perusteella tultiin siihen lopputulokseen, että osalla työllistymistä edistävästä palveluista on hyvin pieni, jopa olematon vaikutus työllistymiseen, kun taas joillakin palveluilla työllisyyden edistäminen on huomattavan tehokasta. Tutkimus osoitti, että parhaiten työttömien työllistymistä voidaan edistää työvoimakoulutuksen avulla ja omaehtoisen opiskelun tukemisella sekä erilaisilla taloudellisilla työllistämistuilla. Muiden palveluiden työllistymistä edistävät vaikutukset olivat pieniä, mutta varmasti joillekin työttömille todella tärkeitä.

Asiasanat: työllisyyspalvelut, julkiset työvoimapalvelut, työllistyminen

Degree title	Bachelor of Social Services
Author	Heidi Pelli
Thesis title	Employment-Promoting Services
Commissioned by	Municipality of Tuusula
Time	2025
Pages	39 pages
Supervisor	Tia-Marika Sohlman

ABSTRACT

As of January 2025, the responsibility for providing public employment services in Finland was transferred from the state to municipalities and municipal employment regions. According to the Act on the Organization of Employment Services (380/2023), municipalities are obligated to provide employment-promoting services to their residents.

The Central Uusimaa employment area consists of six municipalities. Järvenpää acts as the coordinating municipality, while the partner municipalities are Hyvinkää, Tuusula, Nurmijärvi, Mäntsälä, and Pornainen. The coordinating municipality ensures that all legally mandated employment-promoting services are available to unemployed individuals and jobseekers throughout the region. While the general role of partner municipalities is to co-finance the services, in Central Uusimaa, the municipalities also function as service providers. Based on the agreement, the employment region directs unemployed individuals to their home municipalities for employment coaching and services.

The Employment Services of the Municipality of Tuusula commissioned this thesis. The aim was to examine the previous needs for employment-promoting services among unemployed residents of Tuusula and to assess the impact of these services on their employment outcomes. The objective was to compile fragmented information from various sources into a concise and practical resource to support the development of future employment services in Tuusula. The research method used was a descriptive literature review, which included seven key research articles and employment statistics. The original material was analyzed using content analysis.

Based on the analysis of the research data and current statistics, it was concluded that some employment-promoting services have minimal or no impact on employment, while others are significantly more effective. The study showed that labor market training, support for self-directed studies, and various financial incentives are the most effective means of promoting employment. Although the impact of other services was smaller, they may still be crucial for certain unemployed individuals.

Keywords: employment services, public employment services, employment

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄT PALVELUT	6
2.1	Valmennus.....	7
2.2	Työkokeilu	7
2.3	Työvoimakoulutus.....	8
2.4	Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella tuettuna.....	8
2.5	Kuntouttava työtoiminta	8
2.6	Palkkatuella työllistäminen.....	9
2.7	Muut työllistämistä edistävät ja tukevat palvelut	9
2.8	Työllisyyspolitiikka	10
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	12
3.1	Kirjallisuuskatsaus menetelmänä.....	12
3.2	Tutkimuskysymykset.....	12
3.3	Hakusanat ja mukaanottokriteerit	13
3.4	Aineistohaku ja tulosten seulonta	15
3.5	Aineiston analyysi ja luotettavuus	17
4	TUTKIMUSTULOKSET	18
4.1	Työttömänä työnhakijana Tuusulassa	20
4.2	Työllistymistä edistävien palveluiden tilastointi	26
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	28
6	OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS	33
7	POHDINTA	34
	LÄHTEET.....	37

1 JOHDANTO

Vuoden 2025 alussa Suomessa toteutettiin merkittävä hallinnollinen uudistus, kun julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtiolta kunnille ja kuntien muodostamille työllisyysalueille. Uudistuksen taustalla on laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, 2. §), joka velvoittaa kuntia tarjoamaan työllistymistä edistäviä palveluita asukkailleen. Tämä muutos korostaa kuntien roolia paitsi palveluiden rahoittajana myös niiden tuottajina, mikä tuo mukanaan uusia vastuita ja mahdollisuuksia kehittää paikallisesti vaikuttavia ratkaisuja työllisyyden edistämiseksi.

Keski-Uudenmaan työllisyysalueella, johon kuuluu kuusi kuntaa, palveluiden järjestämisvastuu perustuu kuntien väliseen yhteistyöhön. Järvenpää toimii alueen vastuukuntana, ja sopijakuntina ovat Hyvinkää, Tuusula, Nurmijärvi, Mäntsälä ja Pornainen. Työllisyysalueen tavoitteena on varmistaa, että kaikki alueen työttömät ja työnhakijat saavat tarvitsemansa palvelut yhdenvertaisesti. Vaikka vastuukunta koordinoi palveluiden järjestämisen, myös sopijakunnat osallistuvat aktiivisesti palveluiden tuottamiseen ja kehittämiseen.

Tuusulan kunta on yksi aktiivisista toimijoista alueella ja sillä on halu kehittää omia työllisyyspalveluitaan vastaamaan entistä paremmin kuntalaisten tarpeita. Tämän opinnäytetyön tilaajana toimii Tuusulan kunnan työllisyyspalvelut. Työn tavoitteena on tarkastella, millaisia työllistymistä edistäviä palveluita tuusulalaiset työttömät ovat aikaisemmin tarvinneet ja millaisia vaikutuksia näillä palveluilla on ollut heidän työllistymiseensä. Lisäksi opinnäytetyö pyrkii kokoomaan hajallaan olevaa tietoa yhteen ja tarjoamaan kunnalle tiiviin ja käytännönläheisen materiaalin työllisyyspalveluiden kehittämistyön tueksi.

Tutkimus toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jossa hyödynnettiin aikeisempia tutkimusartikkeleita sekä ajankohtaisia työllisyystilastoja. Tulosten avulla pyritään tunnistamaan ne työllistymistä edistävät palvelut, joilla on positiivisia vaikutuksia työttömien työllistymiseen ja toisaalta myös ne, joiden vaikutukset jäävät varsin vähäisiksi. Tiedon avulla on mahdollista kehittää palveluita ja kohdentaa resursseja niin, että ne vastaavat entistä paremmin työttömien yksilöllisiin tarpeisiin.

2 TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄT PALVELUT

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (1.§) määrittää kuntien järjestämisvastuulle kuuluvista julkisista työvoimapalveluista ja niihin liittyvistä tehtävistä. Lain mukaisia julkisia työvoimapalveluita ovat työnvälityspalvelut, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, valmennukset, työvoimakoulutukset sekä muusturvakoulutukset. Tämän lisäksi julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu, työ- ja koulutuskokeilut, asiantuntija-arvioinnit sekä henkilöasiakkaille ja työnantaja-asiakkaille myönnettävät tuet, kuten palkkatuki ja starttiraha.

Julkisten työvoimapalveluiden eli työllistymistä edistävien palveluiden ensisijainen tavoite on työllistää työttömät palveluihin osallistujat avoimille työmarkkinoille tai ohjata koulutukseen, jonka tavoitteena on helpottaa työttömän työllistymistä lisäämällä ammatillista osaamista. Samalla työvoimaviranomainen pyrkii pitämään työttömät työnhakijat tehokkaana työnhaun suhteen sekä ehkäisemään työttömyyden pitkittymistä. (Aho ym. 2018, 40.)

Julkisista työllistymistä edistävästä palveluista puhutaan silloin, kun kyseessä ovat työttömyysturvalaissa (1290/2002, 5.§ mom. 15) työnhakijoille tarkoitetut palvelut. Julkiset työvoimapalvelut ovat siis työllistymistä edistäviä tai tukevia palveluita. Joskus asiakas saattaa tarvita useampia palvelukokonaisuuksia työnhaun tueksi.

Kela (2025) on määritellyt työllistymistä edistäviksi palveluiksi seuraavat:

- työnhakuvalmennus
- uravalmennus
- työvoimakoulutus
- omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella
- työ- ja koulutuskokeilu
- kuntouttava työtoiminta

2.1 Valmennus

Työllistymistä edistävänä palveluna TE-palvelut tarjoavat työnhakijoille apua ja tukea koulutus- ja uravaihtoehtojen pohtimiseen. Palvelut tuottavat TE-palveluille hyvin usein ulkopuolinen palveluntuottaja. Työnhakijoilla, joiden tulevaisuudensuunnitelmat kaipaavat selkiyttämistä, on mahdollisuus osallistua uravalmennukseen. Jos taas työnhakutaidot kaipaavat kehittämistä, silloin tarjolla on työnhakuvalmennusta sekä työhönvalmennusta. (Työmarkkinatori 2025.)

Valmennuspalveluiden kesto on moninainen. Ura-, työnhaku- ja työhönvalmennusta on tällä hetkellä eri työllisyysaluilla tarjolla eri pituisina jakoina. Lyhyimmillään on kyse muutaman päivän valmennuksista ja pisimmillään valmennus on n. 6 kk mittainen. Valmennuksen ajalta henkilö saa samaa työttömyysetuutta, kuin muutenkin saisi työttömään ollessaan. (Työmarkkinatori 2025.)

Työnhaku-, ura- ja työhönvalmennuspalveluista on saatavilla tutkittua tietoa. Työterveyslaitoksen (2025) tutkimuksen mukaan valmennuksen avulla siihen osallistuvien itseluottamus, motivaatio ja työnhakutaidot parantuvat merkittävästi. Valmennusten avulla työhakemusten ja ansioluettelon tekeminen helpottuu ja osallistujat saavat varmuutta työhaastatteluihin.

2.2 Työkokeilu

Työkokeilu on työllistymistä edistävä palvelu, jonka avulla työtön työnhakija voi selvittää ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja oikeassa työympäristössä työpaikoilla. Työkokeilu on valintana hyvä silloin, kun henkilö haluaa esim. kokeilla työhön paluuta pitkän poissaolon jälkeen tai selvittää, onko kyseinen ala hänelle ja hänen työkyvylleen sopiva. (Työmarkkinatori 2025.)

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, 54. §) määrittää työkokeilusta seuraavasti: *henkilöasiakas voidaan ohjata työkokeiluun yhteensä enintään kuudeksi kuukaudeksi. Työkokeilun enimmäiskesto alkaa uudestaan, kun henkilö on työkokeilujakson päättymisen jälkeen ollut yhdenjaksoisesti työtön vähintään 12 kuukautta tai kun alle 25-vuotias on ollut työkokeilun enimmäiskeston täytyttyä yhdenjaksoisesti työtön vähintään 3 kuukautta.*

Työkokeilusta tehdään sopimus työvoimaviranomaisen, työttömän ja työpaikan välille. Työkokeilusopimus sisältää: Työkokeilun tavoitteet, työkokeilun suoritusajan ja -paikan sekä työkokeilun päivittäisen keston. Työkokeilun ajalta henkilö saa samaa työttömyysetuutta, kuin muutenkin saisi työttömään ollessaan. (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023, 57. §.)

2.3 Työvoimakoulutus

Koulutuksella kehitetään työttömän työnhakijan ammatillisia valmiuksia ja edistetään työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Työvoimaviranomainen ja koulutuksen toteuttaja suunnittelevat työvoimakoulutuksen sisällön yhdessä sellaiseksi, että se on tarkoituksen mukainen sen hetkisiä työmarkkinoita ajatellen. Työnantajilta on saatavilla koulutuksen suunnitteluun tukea ja apua. Työvoimakoulutus voi olla ammatillista osaamista ja yrittäjävalmiuksia lisäävää tai kotoutumiskoulutusta. Työvoimakoulutus on maksuton työttömälle muuten, mutta osa kortti- ja lupakoulutuksista on maksullisia. Työvoimakoulutuksen ajalta henkilö saa samaa työttömyysetuutta, kuin muutenkin saisi työttömänä ollessaan. (Työmarkkinatori 2025.)

2.4 Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella tuettuna

Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella tuettuna on yli 25-vuotiaille työnhakijoille tarjottu opiskelumahdollisuus ja työllistymistä edistävä palvelu. Opiskelu on tarkoitettu sellaisille työnhakijoille, joilla on osaamisen kehittämisen tarpeita, että työllistyminen avoimille työmarkkinoille olennaisesti helpottuisi. Työttömyysetuutta voi saada lyhytkestosiin, sivutoimisiin tai päätoimisiin opintoihin. (Työmarkkinatori 2025.) Opintojen vähimmäis- tai enimmäiskesto ei ole rajoitettu laissa, mutta työttömyysetuutta omaehtoisten opintojen ajalta voidaan myöntää enintään 24 kuukauden ajan (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023, 77. §.)

2.5 Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttava työtoiminta, työllistymistä edistävänä palveluna, on tarkoitettu henkilöille, joiden työttömyys on pitkittynyt. Se on usein viimesijainen palvelu, jos työttömän tilanne ei ole edennyt muiden palveluiden avulla. Kuntouttavaan

työtoimintaan vaaditaan aktivointisuunnitelma, joka tehdään siinä vaiheessa, kun työmarkkinatukea tai toimeentulotukea on maksettu yli 500 päivää, ellei työtön pyydä sitä itse aikaisemmin. Kuntouttava työtoiminta on hyvinvointialueen tuottamaa lakisääteistä sosiaalipalvelua. (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001.) Kuntouttavan työtoiminnan sopimus kestää 3 kuukautta, jonka jälkeen se on uusittava. Sopimus laaditaan kolmikannassa työttömän, hyvinvointialueen ja työvoimaviranomaisen kesken. Toiminnan määrä ja sisältö on yksilöllistä ja perustuu työttömän tarpeeseen. Kuntouttavaa työtoimintaa voivat järjestää yhdistykset, säätiöt, kunnat, hyvinvointialueet ja seurakunnat. Yrityksissä toimintaa ei voida järjestää. Kuntouttavan työtoiminnan tarkoituksena on antaa tukea arjen- ja elämänhallintaan sekä parantaa opiskelu- ja työmahdollisuuksia. Kuntouttavan työtoiminnan aikana on oikeus saada työttömyysturvaa ja kulukorvausta. (Työmarkkinatori 2025.)

2.6 Palkkatuella työllistäminen

Palkkatuki on myös työllistymistä edistävä palvelu, joka myönnetään työttömän työllistävälle työnantajalle ei työttömälle itselleen, siksi se ei löydy samalta listalta Kelan määrittelemien palveluiden kanssa. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, 81.§) määrittää, että *palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymistä edistävä tuki, jonka työvoimaviranomainen voi myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin. Palkkatuella tuetun työn tarkoituksena on edistää työttömän työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille parantamalla hänen ammatillista osaamistaan. Palkkatuella edistetään myös alentuneesti työkykyisen sekä 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen mahdollisuuksia saada työtä ja osallistua työelämään.*

2.7 Muut työllistämistä edistävät ja tukevat palvelut

Työllistymistä tukevia palveluita on myös muita, kuin työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisia palveluita. Palveluntarve muodostuu yksilöllisesti työttömän tilanteen mukaan. Palveluiden tarkoituksena on parantaa asiakkaan työmarkkinavalmiuksia sekä työ- ja toimintakykyä. Palvelua voivat tuottaa julkisten työvoimapalveluiden lisäksi myös muut palveluntuottajat.

Kuntien on myös mahdollista tuottaa omille kuntalaisilleen haluamiaan palveluita. Vapaaehtoisesti tuotettavat palvelut ovat siis vapaaehtoisia kunnalle, eli

lakisääteistä tuottamisvastuuta ei ole. Tämän lisäksi palvelut ovat vapaaehtoisia myös asiakkaille. Keski-Uudenmaan työllisyysalueen sopijakunnilla tällaisia palveluita ovat mm. työhönvalmennus, uravalmennus, kesätyösetelit, rekrytointitapahtumat ja taloudelliset avustukset työnhakuun liittyvissä lyhytkoulutuksissa, esim. työturvakortti. (Tuusulan kunta 2025.)

Työllistymistä edistävien palveluiden tiimoilta on julkisuudessa kuultu paljon moitteita. Haasteita onkin havaittu mm. palvelujärjestelmän monimutkaisuuden takia. Tämä vaikeuttaa asiakkaiden todellisen palvelutarpeen huomiointia. Myös monimutkaiset työttömyyden aikaiset etuusjärjestelmät kuormittavat sekä asiakkaita, että ammattilaisia. Palveluiden sisällä on olemassa myös onnistuneita kokonaisuuksia, kun ne toteutetaan oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti. Tällaisia palveluita ovat mm. monialaiset työkyvyn- ja työllistymisen tuen palvelut. Suomessa toimii TYM- yhteistoiminta (laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 81/2023), joka tuottaa palvelua monialaisesti TE-palveluiden, hyvinvointialueiden sekä Kelan kanssa yhteistyössä (Valtakari 2020, 2–6).

2.8 Työllisyyspolitiikka

Kansainvälisesti vertaillen suomalaisia työllistymistä edistäviä palveluita on varmasti helpoin verrata muihin sellaisiin maihin, joissa yhteiskunnan peruspalvelut ovat jokseenkin samankaltaisia. Ruotsissa mm. työllistymistä edistävät palvelut on integroitu sosiaali- ja terveystalouteen, joilla pyritään antamaan kokonaisvaltaista tukea työnhakijoille. Tanskassa taas on käytössä paljon huomiota kansainvälisesti saanut ”flexicurity”-malli, jonka tarkoituksena on yhdistää joustavat työmarkkinat sekä vahva sosiaaliturva. Joustavat työmarkkinat tarkoittavat sitä, että työnantajille on tehty Suomea helpommaksi niin työntekijän palkkaaminen kuin irtisanominenkin. Työttömyysturva on myös hyvin kattava ja se tarjoaa vahvaa taloudellista tukea työttömyyden sattuessa kohdalle. Molemmissa maissa palvelut tuottaa valtio ja rahoitus perustuu korkeaan verotukseen. Iso-Britannia taas ostaa työllistymistä edistävät palvelut yksityisiltä palveluntuottajilta ja hankinnat perustuvat tulospohjaiseen palkkioon. Tämän takia palvelut keskittyvät työllistymistuloksiin ja eivät ole kovin yksilöllisiä ja asiakkaan tarpeen mukaisia. Suomessa tämänhetkinen työ- ja elin-

keinopalveluiden asiakaspalvelumalli on kopioitu pohjoismaisesta asiakaspalvelumallista, joten yhteistyötä varsinkin Euroopan sisällä olevien maiden kesken tehdään paljon, kun kyseessä ovat työllisyyden edistäminen. (Asplund ym. 2019, 12–18.)

Suomen työllisyyspolitiikka on kehittynyt monien yhteiskunnallisten ja taloudellisten muutosten myötä ja työllisyyspolitiikan historiaan kuuluu monia eri aikakausia. Sotien jälkeen Suomessa keskityttiin työllisyyspolitiikassa jälleenrakentamiseen ja talouden elvyttämiseen. Työpaikkoja oli paljon rakennuksilla sekä teiden ja rautateiden rakentamisessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023.)

1950–1960-luvulla Suomi kaupungistui ja teollistui, jolloin työllisyyspolitiikka keskittyi työvoiman siirtymiseen maatalouden parista teollisuuteen. Tätä ajanjaksoa kutsutaan hyvinvointivaltion rakennusvaiheeksi, koska silloin perustettiin myös monia eri sosiaaliturvajärjestelmiä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023.)

1990-luvun alussa Suomeen tuli valtava talouslama ja työttömyys nousi ennätyskorkealle. Tällöin työllisyyspolitiikka keskittyi kriisinhallintaan. Aikakausi loi valtavan työttömyyden vuoksi monia aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä, kuten erilaisia työllistämistukia ja koulutusohjelmia. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023.)

2000-luvulla työllisyyspolitiikka mukautui EU:n työllisyysstrategioihin ja globalisaatioon. Sen takia painotettiin kilpailukykyä ja työvoiman liikkuvuuden parantamista EU:n sisällä. Viime vuosina työllisyyspolitiikka on taas keskittynyt pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen sekä nuorten työllisyyden tukemiseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023.)

Suomi on myös kansainvälistynyt viime vuosikymmeninä ja nykyään sekä tulevaisuudessa työllisyyspolitiikan on huomioitava myös vieraskielisen työvoiman tarpeet. Tämä on tärkeää, koska Suomessa työvoima eläköityy kovaa vauhtia. Työvoiman ja työpaikkojen kohtaantoon on myös kiinnitettävä huomiota. Erilaisilla koulutustoteutuksilla osaamisen kehittämisen tarpeet pyritään

kohtauttamaan todellisen työvoimantarpeen kanssa. Digitalisaatio sekä teknologian kehittyminen ovat keskeisiä asioita nykyisessä työllisyyspolitiikassa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Kirjallisuuskatsaus menetelmänä

Tämä opinnäytetyö on narratiivinen, eli kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Tämän metodin käytöllä pyrin selvittämään, mitä työllistymistä edistävästä palveluista jo tiedetään. Kuvailevalla kirjallisuuskatsauksella pyrin tekemään tiivistetyn yleiskuvauksen aiemmin tehdyistä tutkimuksista. Tavoitteena on ymmärtää julkisten työvoimapalveluiden työllistymiseen liittyviä vaikutuksia. Samalla saan laajan yleiskuvan aiheesta sekä opin tunnistamaan aiheeseen liittyviä lisätutkimusten tarpeita. Kirjallisuuskatsausten aiheet ammattikorkeakouluopinnoissa ovat usein työelämän kehittämisen tarpeita, kuten myös tämä opinnäytetyö. (Vilkkä 2023, 1.2.1.)

Kirjallisuuskatsaus metodina sisältää neljä eri pääkatsaustyyppiä. Ne ovat narratiivinen, integratiivinen ja systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja näiden lisäksi on vielä meta-analyysitekniikka. Katsauksen eri menetelmien peruseriaate on se, että niillä löydetään vastaus tutkimuskysymykseen tai -kysymyksiin. Kirjallisuuskatsausprosessit toteutetaan aina avoimesti, raportoiden jokainen tekemisen vaihe mahdollisemman tarkasti. (Vilkkä 2023, 1.1.2.)

Narratiivinen, eli kuvaileva kirjallisuuskatsaus valikoitui katsaustyyppiksi siksi, että sillä on mahdollista tavoitella jo olemassa olevan tiedon laajentamista. Se on katsaustyypeistä muita vapaampi tiedonhaussa ja valintakriteerien määrittelyssä. Narratiivista kirjallisuuskatsausta on kritisoitu siitä, että se on tiedonhaun osalta varsin sattumanvarainen. (Vilkkä 2023, 1.2.1.)

3.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimusongelmana on se, että millaisilla palveluilla olisi mahdollista vaikuttaa työttömän henkilön nopeaan avoimille työmarkkinoille työllistymiseen. Tämän

opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia jo olemassa olevien palveluiden työllistäviä vaikutuksia ja saada tietoa palveluiden sisällöistä. Tiedon avulla on mahdollista tulevaisuudessa arvioida ja muotoilla tuotettavien palveluiden sisältöä sekä työllistymiseen liittyviä vaikutuksia.

Ennen tutkimuskysymysten asettelua on mietittävä tarkasti kirjallisuuskatsauksen tavoite ja mille kohderyhmälle se on tarkoitus tuottaa (Vilka 2023, 2.1.1). Tämän kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on kartoittaa, vertailla ja tuottaa aiemmin tutkittua tietoa kuntakohtaiseksi tiivistelmäksi Tuusulan kunnan työllisyyspalveluiden käyttöön.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millainen työllistymistä edistävä palvelu johtaa työllistymiseen parhaiten?
2. Miten voidaan tukea työttömän työnhakija-asiakkaan työllistymistä?

3.3 Hakusanat ja mukaanottokriteerit

Perinteisesti systemaattisen kirjallisuuskatsauksen aineistona käytetään vertaisarvioituja tutkimusartikkeleja. Kun kirjallisuuskatsauksen näkökulmaa laajennetaan kuvailevaan, eli narratiiviseen katsaukseen, voidaan aineistoina käyttää muitakin, kuin vertaisarvioituja tutkimuksia. (Vilka 2023, 1.3.)

Kirjallisuuskatsauksessa käytettäviä aineistoja, voi ryhmitellä Vilkan (2023, 1.3) mukaan näin:

- vertaisarvioidut tutkimukset, joita voivat olla tieteelliset artikkelit, tieteelliset monografiat ja konferenssijulkaisut
- vertaisarvioimattomat tutkimukseen perustuvat aineistot, joita voivat olla tutkimusorganisaatioiden tutkimukset, julkisyhteisöjen tutkimukset, selvitykset ja raportit, asiantuntijaorganisaatioiden tutkimukset sekä vertaisarvioimattomat konferenssijulkaisut
- arvioidut tutkimukseen perustuvat aineistot, kuten väitöskirjat ja opinnäytteet

Olen valinnut tähän kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen pääsääntöisesti vertaisarvioimattomia julkisyhteisöjen selvityksiä, raportteja ja tilastoja, joiden avulla saan selvitettyä, kuinka tiettyjä käytänteitä työllisyyden edistämisen kentällä sovelletaan.

Taulukossa 1 näkyvät mukaanotto- ja poissulkukriteerit. Mukaanottokriteereinä olivat vuosina 2015–2025 julkaistut suomenkieliset kirjat, lehtiartikkelit, tutkimusjulkaisut tai -raportit ja tilastot. Poissuljin aineistosta gradut ja ylempään ammattikorkeakoulun opinnäytetyöt.

Taulukko 1. Tiedonhaun mukaanotto- ja poissulkukriteerit

Mukaanottokriteerit	Poissulkukriteerit
Aineisto on vertaisarvioimaton tutkimukseen perustuva julkaisu	Aineisto on opinnäyte tai gradu
Aineisto on suomenkielinen	Aineisto on kirjoitettu muulla kielellä
Aineisto on julkaistu aikavälillä 2015–2025	Aineisto on julkaistu ennen vuotta 2015
Aineisto on saatavilla verkosta maksuttomana	Aineisto ei ole saatavilla verkosta ja/tai sen käyttöön saaminen maksaa
Aineisto liittyy olennaisesti yleisiin julkisiin työvoimapalveluihin	Aineisto on työllistymiseen ja työttömyyteen liittyvää, mutta ei julkisia työvoimapalveluita koskevaa tai aineisto on kohdennettu johonkin tiettyyn kohderyhmään, organisaatioon tai asuinalueeseen

Aineistoissa tuli olla luotettavat lähteet. Mukaanoton kriteereitä eivät täyttäneet sellaiset tutkimukset tai julkaisut, joissa oli työttömien henkilökohtaisia ajatuksia ja arvioita julkisista työvoimapalveluista, tai tutkimukset ja julkaisut liittyivät työllistymiseen ja työttömyyteen, mutteivat koskeneet julkisia työvoimapalveluita.

Mukaanottokriteeriksi valikoitui myös se, että aineisto on saatavilla verkosta maksuttomana.

Käytin hauissa seuraavia hakusanoja: työvoimapalvelut, työllistymistä edistävät palvelut, työttömän palvelut, työllistyminen, julkiset työvoimapalvelut, työvoimapalveluiden vaikutukset. Keskeisimpiä käsitteitä olivat työllistymistä edistävät palvelut, työvoimapalvelut ja työllistyminen.

3.4 Aineistohaku ja tulosten seulonta

Käytin kirjallisuuskatsausta varten tehdyssä tiedonhaussa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Kaakkuri-kirjaston hakupalvelua sekä Googlen Scholar-hakukonetta.

Aineiston tuli liittyä olennaisesti opinnäytetyön aiheeseen ja sen tuli olla julkaistu kymmenen viimeisen vuoden aikana.

Tunnistamisvaiheessa tavoitteenani oli seuloa olennaiset ja oikein kohdenne-
tut julkaisut ja tutkimukset aineistomassasta. Vilkan (2023, 2.1.1) mukaan tärkein tavoite on löytää aineistoa, joilla voidaan vastata tutkimuskysymyksiin.

Käytin ensin Google Scholar -hakukonetta hakusanalla *työllistymistä edistävät palvelut*. Tällä haulla löytyi verkosta yhteensä 4820 tulosta, joista suuri osa kohdentui paikallisiin ja organisaatiokohtaisiin tutkimuksiin sekä jonkin tietyn kohderyhmän työllistymistä tarkasteleviin julkaisuihin. Siirryin käyttämään Xamkin Kaakkuri-kirjastopalveluiden kohdennettua hakupalvelua lausekkeella *työvoimapalvelut OR työllistymistä edistävät palvelut OR työttömän palvelut OR työllistyminen OR julkiset työvoimapalvelut OR työvoimapalveluiden vaikutukset*. Hakutuloksia löytyi verkosta saatavilla olevina 675 kappaletta. Tämän jälkeen pyrin rajaamaan hakua vielä keskeisimpiin hakusanoihin ja tein lausekkeen *työllistymistä edistävät palvelut OR julkiset työvoimapalvelut OR työllistyminen*. Tämän haun avulla löysin verkossa olevia julkaisuja yhteensä 82 kappaletta. Etsin näistä julkaisusta otsikoiden perusteella ne, joiden oletin sisältävän tietoa työllistymistä edistävästä julkisista palveluista.

Näistä 82 julkaisusta otsikoiden perusteella valikoitui kirjallisuuskatsauksen aineistoksi seitsemän pääasiassa valtioneuvoston julkaisuarkisto Valtosta löytyvää julkaisua. Sisällön perusteella tehdyn tarkastelun perusteella näiden seitsemän julkaisun keskeisin tieto on sisällöltään yleislaatuista ja valtakunnallista. Vilka (2023, 2.2.2) kutsuu tätä vaihetta kirjallisuuskatsauksessa seulontavaiheeksi.

Muiden julkaisujen hylkäämisen syyksi muodostui se, että julkaisut käsittelevät vain joltakin näkökulmalta työllistymistä edistäviä palveluita tai julkaisut oli ra-

jattu jonkin yhden kohderyhmän tutkimiseen työllistymisen edistämisen palveluiden osalta. Esimerkkeinä ovat julkaisut, jotka perehtyvät mm. työttömien työ- ja toimintakyvyn edistämiseen tai maahan muuttaneiden ja romanikulttuurissa elävien työllistymiseen.

Taulukko 2. Kirjallisuuskatsaukseen valitut julkaisut. (Taulukko on luotu tekoälyohjelmalla Microsoft Copilot)

Julkaisun nimi	Tekijät	Julkaisuvuosi	Tutkimuksen tavoite	Menetelmät
Aktiivisilta työvoimapolitiisilta palveluilta sijoittuminen vuonna 2019	Mika Tuomaala	2021	Tarkastellaan eri aktiivisen työvoimapolitiikan palveluita ja niiden vaikutuksia työllistymiseen.	Rekisteriaineistot, tilasto- ja rekisteritutkimus, kustannushyötyanalyysi
Julkisten työvoimapolitiikan vaikutavuudesta tarvitaan hyödyllisempää perustietoa	Rita Asplund	2019	Edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja osaavan työvoiman saataavuutta.	Useista aineistolähteistä kootujen aineistojen rinnakkainen käyttö ja tulkinta
Työvoimapolitiikan kohdistuminen ja niihin osallistuvien työllistyminen	Simo Aho, Juha Tuomala, Kari Hämäläinen, Ari Mäkiäho	2018	Arvioidaan palveluiden kohdistumista ja työllisyysvaikutuksia.	Rekisteriaineistot, kaltaistamismenetelmät
Ohjaamot – monialaista yhteistyötä, vaikuttavuutta ja uutta toimintakulttuuria	Mikko Valtakari	2020	Arvioidaan Ohjaamoiden vaikutuksia ja monialaisen toimintamallin käytäntöjä.	Tilasto- ja rekisteritutkimus, kustannushyötyanalyysi, haastattelut, kyselyt
Ammatillinen työvoimakoulutus nostaa työllisyyttä ja tuloja – sen kohdentumista ja resursseja pitää parantaa	Juho Alasalmi ym.	2022	Arvioida ammatillisen työvoimakoulutuksen vaikuttavuutta	Rekisteriaineistot, kyselyt, haastattelut

Palkkatuen vaikuttavuus – palkkatukijärjestelmän ja sen uudistuksien arviointi	Rita Asplund, Antti Kauhanen ym.	2018	Arvioida palkkatuen vaikutuksia työllistymiseen ja ansioihin	Kaltaistamis-analyysit, pitkitäisaineistot
Omaehtoisten opintojen tukeminen työttömyysetuudella lisää työttömien opiskelua ja työllisyyttä	Taru Aihinen, Juho Alasalmi ym.	2024	Arvioida omaehtoisen opiskelun toivuutta ja vaikutuksia	Tilastoanalyysi, haastattelut, kyselyt

Taulukossa 2 ovat kuvattuna kirjallisuuskatsaukseen valikoituneet tutkimusartikkelit ja niiden olennaiset tiedot. Julkaisuista kohdallisin, Työvoimapalvelujen kohdistuminen ja niihin osallistuvien työllistyminen (Aho ym. 2018), tuo tietoa työvoimapalveluiden osalta vuosilta 2010–2014, vaikka julkaisuvuosi on 2018. Tästä huolimatta julkaisun mukaan ottaminen tuntui tärkeältä, koska selvitys on varsin laaja ja kohdentuu juuri siihen ytimeen, josta kaipaamme kirjallisuuskatsaukseen tietoa. Taulukon julkaisujen lisäksi kirjallisuuskatsaus on vaatinut laajaa verkkohakua julkisten työvoimapalveluiden teoriasta ja lainmukaisuudesta sekä olemassa olevan julkisen tilastotiedon hyödyntämistä.

3.5 Aineiston analyysi ja luotettavuus

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tutkimusongelman ratkaisemiseen valikoitui kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Tutkimusaineisto on kirjallista aineistoa. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan käyttää kaikkia kirjallisen aineiston muotoja tiedonkeruulähteinä. Aineistoa olen hankkinut verkkosivuilta, kirjoista, tutkimuksista, raporteista ja tilastoista. Nämä dokumentit kuvaavat mennyttä aikaa ja avaavat mahdollisuuden ymmärtää työllistymistä edistävien palveluiden kehittymistä ajansaatossa. (Kananen 2014, 90.)

Laadullisen tutkimuksen tutkimusprosessi koostuu tiedon keruusta ja analyysistä (Kananen 2014, 99). Tässä tutkimuksessa pyrin löydetyn aineiston avulla kuvaamaan ja ymmärtämään työllistymistä edistävien palveluiden vaikutuksia

työnhakijoiden työllistymiseen. Käytän laadullisen aineiston, dokumenttien, analyysimenetelmänä sisällönanalyysia. Tuomen ym. (2009, 91) mukaan useimmat laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat jollakin tavalla sisällönanalyysiin, kun sisältöanalyysillä tarkoitetaan kirjoitettujen, nähtyjen tai kuultujen aineistojen analyysia, tutkimuksen teoreettisena kehyksenä.

Tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä ja aineistoa analysoimalla tarkoitukseni on luoda selkeä sanallinen kuvaus koko maan sekä tuusulalaisten työnhakija-asiakkaiden käyttämien palveluiden vaikutuksista työllistymiseen. Sisällön analyysillä pyrin lisäämään informaation arvoa ja luomaan selkeän ja yhtenäisen arvion palveluiden tarpeesta. (Tuomi ym. 2009, 108.)

Aineiston luotettavuutta arvioitaessa on huomioitavaa, että suurin osa aineistoista on valtion julkaisuja. Arvioinnin kohteena ovat olleet julkiset työllistymistä edistävät palvelut, joita valtio on tuottanut vuoden 2024 loppuun asti. Valtion julkaisut ovat varsin läpinäkyviä, niissä ilmoitetaan tutkimusten lähtökohdat ja menetelmät sekä myös rahoituslähteet avoimesti. Valtion julkaisut ovat yleensä ajankohtaisia, tosin tässä kirjallisuuskatsauksessa olen joutunut käyttämään julkaisutietoa, joka ei ole kokonaisuudessaan ihan viime vuosilta, mutta kuitenkin mukaanottokriteereiden mukaisesti. (Korpela 2023.)

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tarkastelen tämän opinnäytetyön avulla tuusulalaisten työttömien työllistymistä avoimille työmarkkinoille julkisten työvoimapalveluiden avulla. Tavoitteenani on tuottaa Tuusulan kunnan työllisyyspalveluille tietoa, jonka avulla voidaan muotoilla ja kehittää sellaisia työllistymistä edistäviä palveluita, joiden avulla työttömät työllistyisivät tulevaisuudessa mahdollisimman nopeasti avoimille työmarkkinoille.

Olen valinnut tilastotiedon arviointiajankohdaksi marraskuu 2024- tammikuun 2025, jolloin tieto on mahdollisimman tuoretta, mutta tähän ajankohtaan ei ole vielä vaikuttanut totaalisesti vuodenvaihteen TE-uudistus. Tilastotieto aiemmin mainitsemaltani ajalta on vaikutuksiltaan arviotavissa 3kk jälkikäteen, eli tammi-huhtikuun 2025 tuottamasta kolmannesvuositilastoista.

Työ- ja elinkeino ministeriön tammikuun työllisyyskatsauksen (2025) mukaan työttömyysasteessa on alueittain erittäin suuria eroja. Uudellamaalla tammikuussa 2025 työttömiä oli työvoimasta 11,9 %, kun taas samaan aikaan Pohjoiskarjalassa luku oli 15,5 %. Oman lukunsa tilastoihin tuo esimerkiksi Ahvenanmaa, jossa työttömiä tammikuussa oli 5,4 % työvoimasta.

Työllisyysalueiden TE-palveluissa oli valtakunnallisesti tammikuussa 2025 työttömiä työnhakijoita 325 800, mikä on lähes 35 000 enemmän, kuin vuosi aiemmin. Uusia työttömyysjaksoja alkoi tammikuussa 44 100. Ulkomaan kansalaisia työttömistä työnhakijoista oli lähes 55 000 henkilöä. Uusia lomautusjaksoja alkoi 11 000. (TEM 2025.) Taulukossa 3 on kuvattuna tammikuun 2025 työttömyystilanne valtakunnallisesti.

Taulukko 3. Työllisyystilanne valtakunnallisesti tammikuussa 2025. (Kuva luotu tekoälyohjelmalla Microsoft Copilot)

Tilasto	Määrä (henkilöä)
Työttömiä työnhakijoita yhteensä	325 800
Uusia työttömyysjaksoja	44 100
Ulkomaan kansalaisia työttöminä	55 000
Uusia lomautusjaksoja	11 000

Tiedot, jotka ovat julkisesti saatavilla työllistymistä edistävissä palveluissa olleiden henkilöiden tilanteista ovat tuotettavissa useaan eri taustamuuttujaan suhteutettuina. Palvelussa päättäneiden henkilöiden tilanteita voi tarkastella verraten mm. palveluita, sukupuolta, ikää, koulutustasoa, kansalaisuutta ja aluetta. (Tuomaala 2021, 6.)

Vuonna 2019 parhaiten avoimille työmarkkinoille olivat sijoittuneet 25–54-vuotiaat työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuneet henkilöt. Kun taas yli 55-vuotiaiden sijoittuminen on ollut huomattavasti heikompaa kuin nuorempien henkilöiden. Palvelukohtaisesti tarkasteltuna nuoret ovat työllistyneet selvästi vanhempia paremmin mm. työkokeilu- tai palkkatukijakson jälkeen yksityiselle

sektorille. Huomion arvoista on myös se, että korkeammin koulutetut henkilöt ovat sijoittuneet useammin avoimille työmarkkinoille palvelun päättymisen jälkeen kuin alemman koulutustason omaavat henkilöt. Myös alueellisille eroilla on vaikutusta palveluiden jälkeiseen tilanteeseen. Hyvänä esimerkkinä on mm. Pirkanmaa, jossa kuntouttavan työtoiminnan osuus palveluista on merkittävän suuri ja kuntouttavan työtoiminnan työllistävä vaikutus taas juuri olema-
ton. (Tuomaala 2021, 18.)

4.1 Työttömänä työnhakijana Tuusulassa

KEHA-keskuksen Työnvälitystilaston (2025) mukaan tammikuussa Uudellamaalla oli työttömiä työnhakijoita työvoimasta 11,9 %. Tämä tarkoittaa 109 875 henkilöä. Tuusulassa samaan aikaan työttömiä työnhakijoita ja lomautettuja työvoimasta oli 9,2 %, joka oli 1 991 henkilöä. Koko maan luku oli 325 772 työtöntä työnhakijaa. Työvoimaa tammikuussa 2025 Tuusulassa oli 21 735 henkilöä, Tilastokeskuksen (2024) mukaisen n. 41 000 henkilön asukasmäärästä. Työpaikkoja Uudellamaalla oli tammikuussa 2025 avoinna yhteensä 13 383. Tuusulassa määrä oli samaan aikaan 213. (Työnvälitystilasto 2025.)

Rakennetyöttömyyttä Tuusulassa on paljon. Yli puolet, lähes 2000 työttömästä työnhakijasta, oli tammikuussa 2025 pitkäaikaistyöttömiä, palveluilta työttömäksi jääneitä sekä palveluista palveluihin siirtyneitä. Heitä oli yhteensä 1005 henkilöä. Kaikista työttömästä työnhakijasta yli 55-vuotiaita työnhakijoita oli 783 henkilöä ja alle 30-vuotiaita 668 henkilöä. Tuusulassa työttöminä työnhakijoina on vieraskielisiä n. 500 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömiksi määritellään ne henkilöt, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttömänä yli vuoden. (Työnvälitystilasto 2025.) Taulukossa 4 on tiivistettynä Tuusulan työllisyystilastot tammikuulta 2025.

Taulukko 4. Työllisyystilastot Tuusulassa tammikuussa 2025. (Kuva luotu tekoälyohjelmalla Microsoft Copilot)

Tilasto	Arvo
Työttömyysaste (%)	9,2 %
Työttömiä työnhakijoita	1 991 hlö

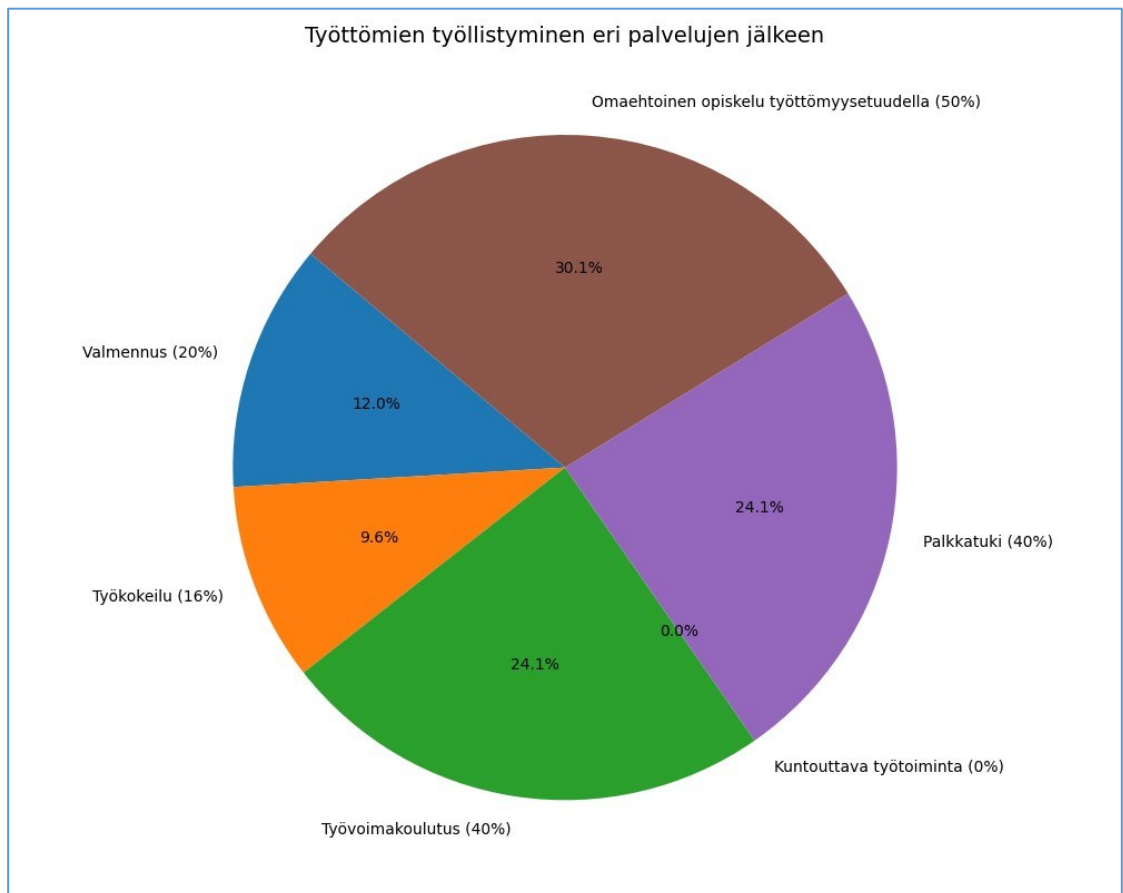
Tilasto	Arvo
Työvoima yhteensä	21 735 hlö
Avoimia työpaikkoja	213 kpl
Rakennetyöttömiä (pitkäaikaistyöttömät jne.)	1 005 hlö
Yli 55-vuotiaita työttömiä	783 hlö
Alle 30-vuotiaita työttömiä	668 hlö
Vieraskielisiä työttömiä	500 hlö

Tuusulalaisten työnhakualue, jonka laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista (916/2012) määrittää 80 kilometrin etäisyydelle työttömän työnhakijan tosiasiallisesta asuinpaikasta, on laaja. Se kattaa suuren osan Uudestamaasta. Suurin osa työpaikoista sijaitsee pääkaupunkiseudulla, jonne Tuusulasta on n. 30–47 kilometriä, riippuen asuuko Pohjois- vai Etelä-Tuusulassa.

Tuusulalaisten työnhakijoiden työllistymistä edistävät palvelut olen tiivistänyt Kelan (2025) määrittelyn mukaisesti muuten samankaltaisesti, mutta työnhaku- ura- ja työhönvalmennuspalvelut ovat tässä opinnäytetyön johtopäätöksissä tiivistettynä yhdeksi kokonaisuudeksi, jota nimitän valmennuksiksi. Koulutuskokeilun hyödyntäminen tuusulalaisten kohdalla on taas ollut niin vähäistä, ettei sillä ole merkitystä tutkimuksen osalta, joten sen kokonaisuuden olen liittänyt työkokeilukokonaisuuteen. Työkokeilun, omaehtoisen opiskelun, työvoimakoulutuksen ja kuntouttavan työtoiminnan lisäksi olen työllistymistä edistäväksi palveluksi valinnut myös palkkatuella työllistämisen, koska nykyisellään kunnat eivät voi enää myöntää itselleen palkkatukea. Tukityöllistäminen on ollut merkittävä ”työkalu” työllistymisen edistämiseksi, varsinkin niillä henkilöillä, jotka ovat olleet heikommassa työmarkkina-asemassa. Kuntiin työllistämisen tilalle olisi tulevaisuudessa löydettävä korvaava ja tehokas työllistymistä edistävä keino, jolla voidaan tukea mahdollisimman tehokkaasti ja nopeasti avoimille työmarkkinoille työllistymistä. Katsauksessa on tärkeää tuoda näkyväksi palkkatuen merkitys työnhakijoiden palvelukokonaisuudessa.

Tammikuun 2025 Työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan työttömien määrä on lisääntynyt verrattuna vuoden takaiseen. Tästä huolimatta eri työllistymistä edistävissä palveluissa olleiden henkilöiden määrä on vähentynyt. Tähän ilmiöön on syynä vuoden vaihteessa ollut TE-palveluiden siirtyminen valtiolta kunnille. Tammikuussa 2025 uudistus on juuri tapahtunut ja palveluihin ohjaus on ollut työtehtävä, johon asiantuntijoilla ei ole ollut aikaa paneutua. Aikaväli marraskuusta 2024 tammikuuhun 2025 kuitenkin hyvä aika arvioida tuusulalaisten työttömien palveluissa olemista, koska tammikuun 2025 lopussa lähes kaikki tilastoidut henkilöt on ohjattu palveluihin ennen palveluntuottajan vaihtumista ja muutos ei ole vaikuttanut heidän tilanteeseensa heikentävästi. (Työllisyyskatsaus 2025.)

Kuvassa 2 on tiivistettynä kuvattu valtakunnantasolla tutkittua tietoa työttömien työnhakijoiden työllistymisestä sen jälkeen, kun työllistymistä edistävä palvelu on päättynyt.

Kuva 2. Valtakunnallisella tasolla työllistymistä edistävien palveluiden vaikutukset työllistymiseen. (Kuva luotu tekoälyohjelmalla Microsoft Copilot)

Työllistymistä edistäviä palveluita valtakunnallisesti arvioituna voidaan todeta, että noin 20 % valmennuksen käyneistä henkilöistä on työllistynyt palvelun päättymisen jälkeen avoimille työmarkkinoille (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021). Tammikuussa 2025 tuusulalaisista kaikenikäisiä työttömistä työnhakijoista valmennuspalveluissa oli 7 henkilöä. Vähäinen määrä kertoo, että syksyn 2024 loppupuolella työttömien ohjaus valmennuspalveluihin on ollut vähäistä, koska valtion ostopalvelusopimukset olivat loppusuoralla. Loppuvuodesta 2024, marraskuussa ja joulukuussa valmennuksissa oli yhteensä 95 tuusulalaista. (Työnvälitystilasto 2025.)

Tilastointi jaksolla marraskuu 2024 - tammikuu 2025 tuusulalaista oli valmennuksissa yhteensä 102 henkilöä. Heistä kolmannesvuositilastojen mukaan työttöminä ja työnhakijoina oli 50 henkilöä 3 kuukautta valmennuksen päättymisen jälkeen. Tilasto antoi myös tiedon, että 10 henkilöä ei ole rekisteröitynyt mihinkään. (Työnvälitystilasto 2025.)

Tammikuussa 2025 tuusulalaisista kaikenikäisiä työttömistä työnhakijoista oli työ- ja koulutuskokeilussa yhteensä 31 henkilöä. Tilastoa tarkentamalla oli mahdollista saada tieto, että heistä 28 on ollut työkokeilussa ja 3 koulutuskokeilussa. Marraskuussa 2024 työkokeilijoita on ollut 22 henkilöä ja joulukuussa 2024 11 henkilöä. Yhteensä arviointijakson aikana tuusulalaisia oli työkokeilussa 64 henkilöä. (Työnvälitystilasto 2025.) Kun työkokeilun kesto voi olla 6 kuukautta, niin Työnvälitystilaston (2025) mukaan tammikuussa 2025 työkokeilussa olleista oli edelleen samassa palvelussa 15 henkilöä. Työttömänä oli 11 henkilöä, joista puolet oli alle 25-vuotiaita. Työnhakijoina oli 31 henkilöä, mikä kertoo siitä, että he ovat jostakin syystä edelleen vailla kokoaikatyötä. Työ- ja elinkeinoministeriön tutkimuksen (Tuomaala 2021, 11) mukaan työkokeilu on siihen osallistuville pääsääntöisesti toimiva palvelu. Tutkimuksessa todettiin, että varsinkin nuoret hyötyvät työkokeilusta. Työkokeilun avulla on varsinkin koulutusta vaille olevien nuorten helppo hakeutua haluamalleen alalle opiskelemaan. Valtakunnallisesti arvioituna n. 16 % työkokeilun käyneistä on työllistynyt avoimille työmarkkinoille (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021).

Omaehtoisesti työttömyysetuudella tuettuna opiskeli arviointijaksolla marras-joulukuussa 2024 193 tuusulalaista ja 109 tammikuussa 2025. (Työnvälitystilasto 2025). Työnvälitystilaston (2025) mukaan omaehtoisesti työttömyysetuudella opiskelleista 31 henkilöä on päättänyt opinnot. Heistä 30 henkilöä oli edelleen työnhakijana ja 15 henkilöä työttömänä. Työnhakijat olivat edelleen siis vailla kokoaika työtä, mutteivat välttämättä kokonaan työttöminä.

Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella on osoittautunut tehokkaaksi työllistymisen edistämisen menetelmäksi. Valtioneuvoston selvitys työttömyysetuudella tuetusta omaehtoisesta opiskelusta (Aihinen ym. 2024, 88) kertoo, että se lisää työttömien opiskelua ja helpottaa heidän työllistymistään avoimille työmarkkinoille. Työllistyminen avoimille työmarkkinoille omaehtoisesta opiskelun jälkeen on ollut tutkimustiedon mukaan tehokasta. Jopa puolet opiskelun päättäneistä on valtakunnan tasolla tarkasteltuna työllistynyt avoimille työmarkkinoille. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.)

Tammikuussa 2025 tuusulalaisista kaikenikäisiä työttömistä työnhakijoista oli erilaisissa työvoimakoulutuksissa 107 henkilöä. Luvut ovat varsin samalaisia marras-joulukuussa 2024, kun työvoimakoulutuksessa olleita tuusulalaisia on ollut 98 ja 101 henkilöä näinä ajankohtina. (Työnvälitystilasto 2025.)

Työnvälitystilaston avulla oli hankala löytää tietoa siitä, kuinka osallistujat olivat sijoittuneet työvoimakoulutuksen päättymisen jälkeen. Tutkittua tietoa kuitenkin tarjosi Valtioneuvoston tutkimus (Alasalmi ym. 2022, 144), jossa ammatillisen työvoimakoulutuksen katsottiin parantavan työllistymismahdollisuuksia merkittävästi, jopa 5–10 %. Tutkimuksen mukaan valtakunnan tasolla vuonna 2020 n. 40 % ammatillisen työvoimakoulutuksen käyneistä oli työssä 2–3 kuukautta koulutuksen päättymisen jälkeen.

Marras-joulukuussa 2024 tuusulalaisia oli kuntouttavassa työtoiminnassa 30–40 henkeä kuukaudessa. Tammikuussa 2025 kuntouttavassa työtoiminnassa oli yhteensä 37 tuusulalaista. 3 kuukautta palvelun päättäneiden tilastoinneista voi havaita, että työllistymistä edistävänä palveluna kuntouttava työtoiminta on palvelu, joka on pitkäkestoinen ja varsin hitaasti vaikuttava. Näistä reilusta 100 henkilöstä oli työnhakijoina 48 henkilöä, joiden kuntouttavan työtoiminnan sopimus on mitä ilmeisemmin jatkunut. 15 henkilön status oli työtön, eli he eivät olleet työllistyneet, eivätkä olleet jatkaneet kuntouttavassa työtoiminnassa,

eikä muissa palveluissa. (Työnvälitystilasto 2025.) Kuntouttavasta työtoiminnasta on tehty lukuisia tutkimuksia, jotka ovat osoittaneet, että kuntouttava työtoiminta voi olla tukena erityisesti vaikeasti työllistyvien henkilöiden kohdalla. Tutkimukset osoittavat myös sen, että palvelu parantaa osallistujien toimintakykyä sekä elämän- ja arjenhallintaa. (Terveys- ja hyvinvoinnin laitos 2025.)

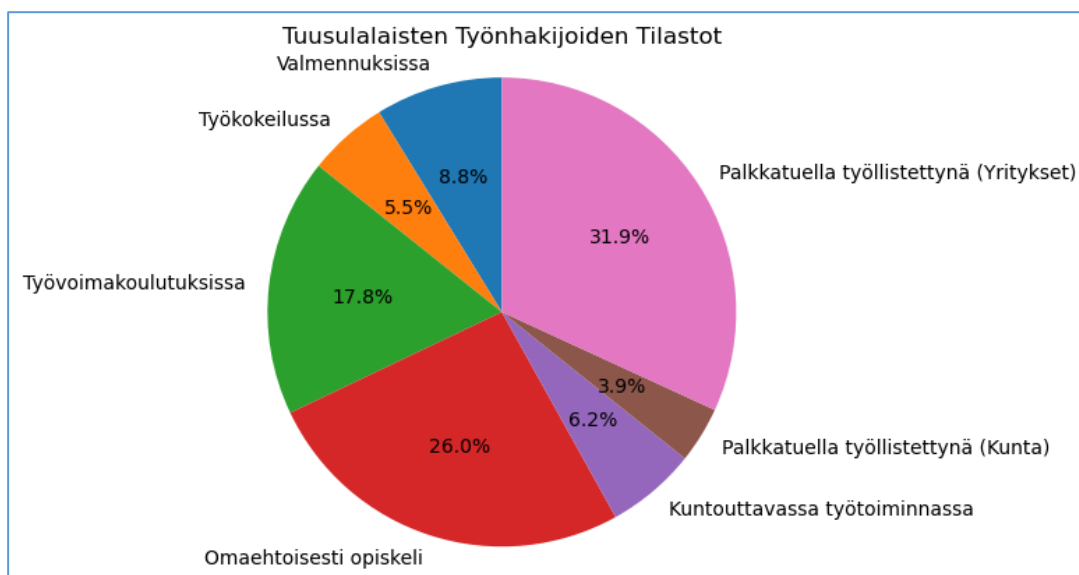
Valtakunnan tasolla kuntouttavaa työtoimintaa tarkasteltaessa voidaan tutkitun tiedon mukaan havaita se, ettei palvelu juurikaan edistä avoimille työmarkkinoille sijoittumista. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.)

Marraskuussa 2024 tuusulalaisista oli palkkatuella työllistettynä kunnalle ja yrityksiin yhteensä 183 henkilöä. Kunnalla heistä oli 17 henkilöä ja loput yrityksissä. Tähän tilastoon lasketaan myös ne henkilöt, jotka ovat saaneet päätöksen starttirahasta. Joulukuussa 2024 palkkatuella oli työllistettynä kuntaan 14 henkilöä ja yrityksiin 116 henkilöä. Tammikuussa 2025 lukemat olivat pysyneet kohtalaisen samankaltaisina. (Työnvälitystilasto 2025.)

Työnvälitystilaston (2025) kolmannesvuositiedoissa näkyy kunnalla palkkatuella työllistettyjen tilanteen olleen heikompi, kuin yrityksissä palkkatuella olleiden henkilöiden. Työttöminä ja työnhakijoina kunnalla olleista oli 11 henkilöä, kun taas yrityksissä olleista yli sadasta hengestä oli vain 17 henkilöä.

Valtioneuvoston tutkimus Palkkatuen vaikuttavuus – palkkatukijärjestelmän ja sen uudistuksien arviointi (Asplund ym. 2018, 102) vahvistaa sen, että henkilön työllistyminen yrityksiin parantaa työllistyneen mahdollisuutta työllistyä myös palkkatukijakson jälkeen. Vaikutukset eivät ole yhtä positiivisia julkiselle ja kolmannelle sektorille palkkatuen turvin työllistyneillä. Valtakunnallisella tasolla palkkatuen vaikutuksia arvioidessa voidaan todeta, että n. 40 % palkkatukijakson päättymisen jälkeen työllistyy avoimille työmarkkinoille. Starttirahaa saaneista osuus on jopa 70 %. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.)

Kuvassa 1. on kuvattuna tuusulalaisten työttömien työnhakijoiden osallistuminen työllistymistä edistäviin palveluihin ajanjaksolla marraskuu 2024-tammikuu 2025.

Kuva 1. Tuusulalaiset työttömät työnhakijat työllistymistä edistäväissä palveluissa ajalla mar- raskuu 2024-tammikuu 2025. (Kuva luotu tekoälyohjelmalla Microsoft Copilot)

4.2 Työllistymistä edistävien palveluiden tilastointi

Suomessa on tilastoitu ja kerätty tietoa julkisten työvoimapalveluiden vaikutuk- sista työllistymiseen jo useiden vuosikymmenten ajan. KEHA-keskus on tuot- tanut jo pitkään valtakunnallista ja alueellista arviointia ja tutkimustietoa palve- luiden vaikutuksista. Näiden tietojen perusteella on pyritty kehittämään työllii- syyden edistämistä. (Työmarkkinatori 2025.)

Suomessa työttömyyttä seurataan kuukausittain. Käytössä on kaksi erilaista tapaa tilastoida tietoa. Tilastokeskuksen Työvoimatutkimus (2025) perustuu otantaan ja KEHA-keskuksen Työnvälitystilaston (2025) tiedot kootaan työvoi- maviranomaisten käytössä olevien järjestelmien tiedoista. Työvoimatutkimuk- sen tietojen keruu perustuu Tilastokeskuksen väestötietokannasta satunnai- sesti poimittuun otokseen, ja tiedot kerätään tietokoneavusteisilla puhelin- haastatteluilla sekä verkkolomakkeella.

Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämä Työnvälitystilasto (2025) on yhteen ke- räävä tilasto siitä, millaisiin palveluihin työttömiä ohjataan lakisääteisistä työ- voimapalveluista ja millaisia vaikutuksia palveluilla on ollut. Vaikutusten mit- taaminen on kautta aikojen ollut hieman lyhytnäköistä ja niinpä vielä tänä päi-

vänäkin meillä on mahdollista arvioida palveluiden vaikutuksia Työnvälitystilaston mukaan kolmannesvuositiedoista vain 3kk palvelun päättymisen jälkeen. (Työnvälitystilasto 2025.)

Työnvälitystilaston (2025) kolmannesvuositiedoista löytyvät tiedot henkilöiden tilanteesta 3 kk palvelun päättymisen jälkeen. Kolmannesvuositilastot ovat kertymätietoja tammi-huhtikuulta, tammi-elokuulta ja tammi-joulukuulta. Siten esim. tammi-joulukuun kolmannesvuositiedot kuvaavat loka-syyskuun (3 kk aikaisemmin) aikana työvoimakoulutuksen päättäneiden sijoittumista. Vastavasti tammi-huhtikuun tilastot kuvaavat loka-tammikuun aikana koulutuksen päättäneiden sijoittumista. Tarkastelen siis pääsääntöisesti marraskuuta 2024-tammikuuta 2025, jolloin tammi-huhtikuun tilastot antavat tietoa, jota tähän opinnäytetyöhön etsin.

Tilasto syntyy siten, että työvoimaviranomaisen tulee tarkistaa työttömän työllistymissuunnitelma 3kk välein. Valtioneuvoston asetuksessa julkisista työvoimapalveluista (385/2024) määritellään, että suunnitelma on laadittava ja tarkastettava työttömän työnhakijan ja työvoimaviranomaisen yhteistyönä. Suunnitelmaan kirjataan työnhakija-asiakkaan palvelutarpeen arviointi, tavoitteet, sovitut toimenpiteet, sekä palveluihin ohjaus ja niiden toteutumisen seuranta. Asetuksessa on mainittu myös se, että työllistymissuunnitelma hyväksytään allekirjoittamalla ja se tallennetaan työvoimapalveluiden valtakunnalliseen tietovarantoon, josta on julkisesti kaikkien saatavilla tilastollista tietoa palveluiden vaikutuksista työllistymiseen. (Työmarkkinatori 2025.)

Olen hyödyntänyt tässä kirjallisuuskatsauksessa pääsääntöisesti Työnvälitystilastoa (2025), jonka tiedot perustuvat työvoimaviranomaisen kirjaamiin tietoihin, jotka tallentuvat mm. työllistymissuunnitelmien kautta asiakastietojärjestelmiin sekä työvoimapalveluiden valtakunnalliseen tietovarantoon. (Työmarkkinatori 2025.)

Pyrin tiivistämään koko valtakunnan Työnvälitystilastosta (2025) tuusulalaisten työttömien tilanteen palveluihin ohjautumisessa sekä siitä, mihin he ovat sijoittuneet 3kk palveluiden päättymisen jälkeen.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on laajentaa tutkijan sekä lukijoiden ymmärrystä siitä, millaisilla työllistämistä edistävillä palveluilla on mahdollista vaikuttaa tuusulalaisten työttömien työllistymiseen tulevaisuudessa. Tutkijana pidän tärkeänä sitä, että kirjallisuuskatsauksen prosessin aikana ymmärrän tutkittavaa ilmiötä tarpeeksi hyvin ja pystyn kuvaamaan prosessia mahdollisimman selkeästi sekä ymmärtämään alkuperäisten tutkimusten jo olemassa olevia tuloksia (Vilkkä 2023, 1.1.2).

Kirjallisuuskatsausta ohjasi kaksi tutkimuskysymystä:

1. Millainen työllistämistä edistävä palvelu johtaa työllistymiseen parhaiten?
2. Miten voidaan tukea työttömän työnhakija-asiakkaan työllistymistä?

Tutkimus vastasi ensimmäiseen kysymykseen hyvin selkeästi. Työllistämistä edistävissä palveluissa on työllistymiseen johtavia vaikutuksia, mutta ne ovat hyvin erilaisia. Osalla palveluista on hyvin pieniä vaikutuksia siihen, että työtön työllistyisi avoimille työmarkkinoille. Tutkimus kuitenkin osoitti, että palvelut, joiden tavoitteena on kehittää työttömän osaamista ovat tehokkaimpia keinoja työttömyyden päättämiseen. Myös erilaiset taloudelliset tuet, joita usein myönnetään työttömän työllistävälle työnantajalle ovat muita palveluita useimmin johtaneet työllistymiseen.

Toinen tutkimuskysymys keskittyi siihen, miten työttömän työllistymistä voidaan tukea. Vastaus voisi olla tutkimuksen perusteella hyvinkin laaja-alainen, koska erilaisia menetelmiä työllistymisen edistämiseksi on lukemattomia. Tästä huolimatta keskityin julkisiin työvoimapalveluihin ja niiden arvioimiseen palveluina, joiden avulla voi tukea työttömän työllistymistä. Jos tavoitteena on tukea työtöntä työllistymään, niin silloin kaikkein tarkoituksen mukaisinta on tuottaa ja tarjota sellaisia palveluita, joiden työllistymiseen johtavat vaikutukset ovat mahdollisimman suuria.

Tutkimuksessa analysoin työllistämistä edistävien palveluiden vaikutuksia työllistymiseen. Keskeisenä löydöksenä tutkimuksessa on, että valtakunnallisesti keskimäärin aloittavan yrittäjän starttiraha on selkeästi ollut tehokkain keino

työllistyä. N. 30 % starttirahaa saaneista on työllistynyt omaan yritystoimintaansa. Myös toinen taloudellinen tuki, palkkatuki on selvästi tehokas työllistymistä edistävä palvelu. On kuitenkin huomioitava, että yrityksiin työllistyi palkkatukijakson jälkeen huomattavasti useammin kuin kuntaan. Palkkatukijakson jälkeen avoimille työmarkkinoille, kun lasketaan kunta ja yksityiset yritykset yhteen, työllistyi n. 40 % palveluun osallistuneista. (Aho ym. 2018, 70.)

Jos osaamisen kehittäminen nivotaan yhteen, omaehtoisen opiskelun sekä ammatillisen työvoimakoulutuksen osalta, niin opintojen työllistävä vaikutus on suuri, jopa suurempi, kuin palkkatuella työllistymisen vaikutus. Opiskelun ja osaamisen kehittämisen palveluita ja niiden monimuotoisuutta on hyvä tarkastella tulevaisuuden palveluiden kehittämistyössä. (Aho ym. 2018, 70.)

Tuusulan kunta, muiden Keski-Uudenmaan työllisyysalueiden kuntien kanssa tuottaa TE-palveluille työhönvalmennuspalvelua. Valmennuksien työllistävä vaikutus on prosentuaalisesti varsin pieni. 12 % valmennukseen osallistuneista on työllistynyt avoimille työmarkkinoille. (Aho ym. 2018, 70.)

Työkokeilulla on ollut myös työllistäviä vaikutuksia, muttei kovin suuria. 10 % työkokeiluun osallistuneista on palvelun päättymisen jälkeen työllistynyt. Tutkimuksen löydökset myös toivat esiin sen, että hyvinvointialueiden tuottamalla kuntouttavalla työtoiminnalla ei ole avoimille työmarkkinoille työllistymiseen vaikuttavaa merkitystä. (Aho ym. 2018, 70.)

Yhtenä keskeisenä löydöksenä on myös se, että työllistymistä edistäviin palveluihin ohjautui työttömiä varsin samankaltaisesti Tuusulassa, kuin muuallakin Suomessa. Tilastot ja aikaisemmat tutkimukset antavat hyvän kuvan siitä, miten työttömät ovat jakautuneet eri työllistämistoimenpiteiden kesken, ja mitä heille on kuulunut kolme kuukautta toimenpiteen päätyttyä.

Palvelun jälkeinen työllistyminen on aikaisemmista tutkimuksista ja tilastoista saatavilla varsin pitkältä aikaväliltä, mutta vuoden 2025 tiedot ovat varsin väliaikaisia. Tämä on harmillista tutkimuksen kannalta, mutta varsin ymmärrettävää työ- ja elinkeinopalveluiden tuottamisvastuun siirron vuoksi. Julkisten työ-

voimapalveluiden siirtyminen valtiolta kuntiin ja kuntien muodostamille työllisyysalueille on ollut iso muutos ja sen vaikutukset heijastuvat vielä pitkään myös liikkeenluovutuksen mukana siirtyneen henkilöstön työhön.

Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämä työnvälitystilasto (2025), jota olen hyödyntänyt kirjallisuuskatsauksen osana, on yhteen keräävä tilasto siitä, millaisiin palveluihin työttömiä ohjataan lakisääteisistä työvoimapalveluista ja millaisia vaikutuksia palveluilla on ollut. Tilasto on ollut alkuvuoden 2025 tilanteessa, joka ei ole normaalitila. TE-palveluiden henkilöstö ei ole pystynyt tekemään asiakastyötä samalla intensiteetillä kuin ennen uudistusta. Tämä johtuu siitä, että aikaa asiakastapaamisille ja työllistymissuunnitelmien päivityksille ei ole jäänyt muutoksesta aiheutuvien tilanteiden vuoksi, jolloin palveluihin ohjaaminenkin on ollut minimaalista. Toinen asia, joka on vaikuttanut vahvasti työttömien suunnitelmien tekemiseen ja päivittämiseen on ollut viimeisen vuoden aikana tapahtunut valtava muutos työmarkkinoiden tilassa. Työttömiä on paljon ja TE-palveluiden työntekijöiden työaika on mennyt uusien työttömien sisään ottoon ja jo olemassa olevat työttömät ovat joutuneet tahtomattaan hie-man taka-alalle. Aineistosta nousi selvästi kuitenkin esille se, että uudistuksesta huolimatta tuusulalaisia työttömiä on loppuvuoden 2024 ja alkuvuoden 2025 aikana osallistunut työllistymistä edistäviin palveluihin. Tutkimus antoi hyvän kuvan siitä, että työttömien osaamisen kehittämällä sekä erilaisilla työllistymistä tukevilla taloudellisilla tuilla on saatu parhaiten työllistäviä vaikutuksia. (Työnvälitystilasto 2025.)

Tutkimuksen kannalta tarvittavia laajoja tilastotietoja ei siis ollut saatavilla kaikista työllistymistä edistävästä palveluista. Osasta palveluita tietoa oli seulottavissa tuusulalaisten osalta, johtuen siitä, että niihin osallistuvat työttömät ovat ohjautuneet palveluun jo ennen vuodenvaihteen 2025 uudistusta. Osa palveluista oli tilastoissa nollana. Tämän takia hyödynsin jo olemassa olevaa valtioneuvoston tutkimustietoa tutkimuksesta Työvoimapalveluiden kohdistuminen ja niihin osallistuvien työllistyminen (Aho ym. 2018, 40–60), joka kertoo työllistymistä edistävien palveluiden jälkeisestä työllistymisestä avoimille työmarkkinoille.

Kirjallisuuskatsauksen aikana olen todennut, että kysymyksiin ei voi löytyä täysin yksiselitteistä vastausta, koska jokainen työtön on oma yksilönsä ja jokaisella työttömällä on omat yksilölliset tarpeensa. On selvää, että vähiten avoimille työmarkkinoille suoraan suuntaavia on kuntouttavan työtoiminnan asiakkaissa, joku taas kaipaa kipeästi apua työhakemusten tekemiseen ja saa valmennuksesta juuri sitä, mitä työllistyäkseen tarvitsee ja jollekin palkkatuettu jakso yrityksessä on jalka yrityksen oven väliin ja tukityöllistämiskauden jälkeen avautuu mahdollisuus palkkatyöhön. Kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymykset antavat kuitenkin vastauksen siihen, mitkä palvelut ovat olleet tuusulalaisten keskuudessa suosituimpia ja mitkä palvelut ohjaavat parhaiten avoimille työmarkkinoille työllistymiseen.

Tutkimuksen löydösten merkitys tilaajalle on siis suuntaa antava. Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistuksen takia vuoden 2025 tietoa työllistymistä edistävien palveluiden vaikutuksista ei ole niin seikkaperäisesti saatavilla kuin asian tutkijana alun perin toivoin. Löydöksiä perusteella on kuitenkin mahdollista suunnitella tulevaisuuden työllisyyspalveluita sekä työllistymistä edistäviä palveluita sellaisiksi, että niiden avulla kunta voi mahdollisimman tehokkaasti vaikuttaa työttömien työllistymiseen.

Tämän kirjallisuuskatsauksen aikaiset tutkimustiedot ovat viimeiseltä kymmeneltä vuodelta ja tuusulalaisten tilastotiedot vuosilta 2024 ja 2025. Tällä kymmenen vuoden aikakaudella työllistymiseen on valtakunnallisesti pystytty vaikuttamaan tehokkaimmin koulutuksella sekä työllistämiseen osoitetuilla taloudellisilla tuilla. Nämä kaksi asiaa tulee varmasti olemaan myös tulevaisuudessa vahvasti osa työllisyyspalveluita ja edistämistä.

Kuntia ja kuntien muodostamia työllisyysalueita haittaa ainakin ensimmäisenä toimintavuonna taloudellinen niukkuus. Se tuo rajoituksia TE-palveluiden osalta työllistymistä edistävien palveluiden hankintoihin. Keski-uudellamaalla tilannetta on pyritty ratkomaan niin, että työllisyysalueen sopijakunnat toimivat alueelle palveluntuottajina valmennuspalveluiden osalta. Työllistämisen taloudelliset tuet, kuten yrityksille myönnettävä palkkatuki ja aloittavien yrittäjien starttiraha on ollut lähes koko alkuvuoden 2025 loppu, mutta asiaan on näkyvissä muutosta syksyllä 2025. Myös työvoimakoulutusten tarjonta on ollut hyvin niukkaa Keski-Uudellamaalla tämän ensimmäisen toimintavuoden aikana.

Elinkeinoelämän piristymisen ja työvoiman tarpeen taas kasvaessa, työnantajien, oppilaitosten ja TE-palveluin yhteistyö korostuu. Paikalliset rekrytointikoulutukset toisivat työttömän osaamisen kehittämisen jälkeen kohdennettua työvoimaa yrityksille.

Tämä kirjallisuuskatsaus antaa yleisesti kuvan työllistymistä edistävien palveluiden merkityksestä työttömän henkilön työllistymiselle. Jatkotutkimuksen aiheita löytyi kirjallisuuskatsausta tehdessäni monia. Tuusulan kunta tilaajana voisi hyötyä jatkotutkimuksesta, jossa perehdyttäisiin tarkemmin eri ikäryhmien palveluiden tarpeisiin ja siihen, miten työllistymistä edistävät palvelut vaikuttavat mm. nuoriin alle 30-vuotiaisiin työttömiin. Pohdintaa ja tutkimusta kaipaa se, miten kohdentaa kunnan itse tuottamia työllistymistä edistäviä palveluita eri ikäryhmiin ja millaisilla palveluilla olisi nuoriin paras mahdollinen vaikutus, kun tavoitteena ovat avoimet työmarkkinat. Mm. Ohjaamotoiminnan kehittäminen, työllisyyttä vielä vahvemmin tukevaksi, voisi tuoda pitkällä tähtäimellä merkittäviä taloudellisia säästöjä kunnalle. (Valtakari ym. 2020, 4.) Toinen aihe, joka kaipaisi tulosten mukaan jatkotutkimusta, olisi se, kuinka saada paikalliset yritykset vahvempaan yhteistyöhön työllisyyspalveluiden kanssa työllisyyden edistämiseksi. Elinkeinoelämän kanssa yhteistyössä kunnat voisivat luoda monimuotoisia tapoja työllisyyden edistämiseksi.

Kuten tämä kirjallisuuskatsaus antoi ymmärtää, koulutus ja taloudellisesti tuettu työllistymisen alku tuottavat parhaiten työttömälle avoimille työmarkkinoille pääsyn. Vanhat hyvät tavat starttiraha, palkkatuki sekä työvoimakoulutus ja omaehtoinen opiskelu ovat toimenpiteitä, joita on jatkossakin hyvä pitää osana työllistymistä edistäviä palveluita. Kaipaisivatko palvelut kuitenkin uudelleen brändäystä ja markkinointia työnantajasektorille?

Työ- ja elinkeinopalveluiden siirtäminen valtiolta kuntiin vaatii myös palvelutarjottimen uudelleen arviointia sekä uudistamista. Työllisyysalueet ja alueiden kunnat voisivat yhteistyössä oppilaitosten kanssa suunnitella erilaisia työllistämisen- ja mentorointiohjelmia, joiden sisällä olisi vahva tuki paikallisilta työllisyystoimijoilta yrittäjille, joiden tarkoitus on ohjelman avulla saada osaavaa, heille kohdennettua työvoimaa. Nykytilanteessa yrityksillä ei välttämättä ole aikaa ja tarvittavia resursseja ohjata uusia harjoittelijoita tai työntekijöitä. Perehdyttäminen on hidasta eikä siihen useinkaan ole mahdollista varata ylimääräistä aikaa

muiden työtehtävien rinnalle. Opiskelijan tai harjoittelijan ottaminen tai uuden työntekijän palkkaaminen ovat usein taloudellinen riski yritykselle ja aiheuttavat yrittäjälle myös pelkoa siitä, että tehtävään valikoitu henkilö ei motivoitu ja sitoudukaan yritykseen. Tällöin menee yrittäjän kallista aikaa hukkaan. Näiden haasteiden tunnistaminen ja niihin puuttuminen, eri työllisyystoimijoiden avulla, voi auttaa yrittäjiä ottamaan opiskelijoita, harjoittelijoita tai työttömiä työkokeilijoita ja hyödyntämään heidän tuomaansa lisäarvoa tulevaisuuden rekrytointihaasteissa.

6 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS

Kirjallisuuskatsauksen luotettavuus perustuu alkuperäisten tutkimusten laatuun ja aineiston valitsemiseen sekä johdonmukaisuuteen (Vilka 2023, 3.2.1). Tämän opinnäytetyön alkuperäistutkimusten sekä tilastoiden luotettavuutta olen pyrkinyt arvioimaan huolellisesti. Suurin osa aineistoista on valtion julkaisuja, koska arvioinnin kohteena ovat olleet julkiset työllistymistä edistävät palvelut, joita valtio on tuottanut vuoden 2024 loppuun asti. Valtion julkaisut ovat varsin läpinäkyviä, niissä ilmoitetaan tutkimusten lähtökohdat ja menetelmät sekä myös rahoituslähteet avoimesti. Valtion julkaisut ovat yleensä ajankohtaisia, tosin tässä kirjallisuuskatsauksessa olen joutunut käyttämään julkaisutietoa, joka ei ole kokonaisuudessaan ihan tuoreinta, mutta kuitenkin mukaan otokriteereiden mukaista. Valtion julkaisut pyrkivät olemaan myös puolueettomia sekä objektiivisia. (Korpela 2023.) Vilkan (2023, 3.2.1) mukaan ulkoinen validiteetti täyttyy, kun tutkimustulokset vastaavat siihen, mihin tutkimuskysymyksilläni lähdin etsimään vastauksia kirjallisuuskatsauksessani.

Tässä kirjallisuuskatsauksessa on puutteita, jotka johtuvat osaltaan TE-palveluiden uudistuksen aikakaudesta, johon katsauksen tekeminen osui. Myös hakujen tuottama valtava aineistomäärä oli pakko rajata kohdentumaan vain julkisiin työllistymistä edistäviin palveluihin. Suurin osa aineistosta käsitteli jonkin alueen tai paikkakunnan tai kohderyhmän työllistymiseen liittyviä asioita, jolloin yleinen näkökanta palveluiden työllistävästä vaikutuksista olisi jäänyt kapeaksi.

7 POHDINTA

Valitsin opinnäytetyön aiheen työelämän tarpeiden mukaisesti. Olin saanut juuri ennen kirjoittamisen aloittamista työskennellä 2 vuotta Keski-Uudenmaan työllisyysalueen valmistelutehtävissä, jonka jälkimmäisenä hyvinkääläiseen kollegani kanssa olimme vastuussa työllisyysalueen sopijakuntien vapaaehtoisten työllisyyspalveluiden muokkaamisesta. Tavoitteena oli uudelleen muotoilla työhönvalmennuspalvelut sellaisiksi, että koko työllisyysalueen asukkailla olisi mahdollisuus samankaltaisiin valmennuspalveluihin, TE-palveluiden ohjaamana.

Keski-Uudenmaan työllisyysalueen taloudellinen tilanne on ollut äärettömän vaikea ensimmäisenä toimintavuonna. Syy tiukkaan tilanteeseen, on ollut valtion aikaisten palveluiden ja taloudellisten työllistämiseen liittyvien tukien myöntäminen, niin, että näiden kokonaisuuksien maksuvastuun hännät siirtyivät kuntiin. Tämän taloudellinen ennakoitiin oli vaikeaa ihan jokaisella aloittaneella työllisyysalueella. Tästä on seurannut se, ettei starttirahaa ja palkkatukea ole voitu myöntää kevään 2025 aikana. Myös erilaiset työllistymistä edistävät palvelut ovat olleet suppeat. Työllisyysalue ja sopijakunnat tekivät sopimuksen kuntien työhönvalmennuspalveluiden käyttämisestä, ensisijaisena valmennuspalveluna työllisyysalueen asiakkaille. Tässä sopimuksessa ei liiku raha kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana, joka helpottaa työllisyysalueen taloudellista tukalaa tilannetta ja antaa sopijakuntien vapaaehtoisille työllisyyspalveluille mahdollisuuden toiminnan jatkamiseen työllisyysalueen rinnalla.

Opinnäytetyön aihe kumpuaa todellisesta tilanteesta, jossa työllisyysalueen sopijakuntien on vuoden 2026 työhönvalmennusyhteistyösopimuksen päättämisen jälkeen, järkevää uudelleen arvioida palveluidensa vaikutuksia. Jokaisella kunnalla on tarve vaikuttaa kuntalaistensa työllistymiseen ja sitä kautta työttömyydestä aiheutuvien kustannusten pienentämiseen.

Tutkimuskysymykset, millaisilla työllistymistä edistävillä palveluilla voidaan parhaiten vaikuttaa työttömien nopeaan työllistymiseen ja miten voidaan tukea työttömän työllistymistä, toivat vastauksen siihen, mitkä palvelut ovat vaikutuk-

siltaan tehokkaimpia. Samalla kysymykset vastasivat myös siihen, onko nykyinen sopijakuntien tuottama työhönvalmennus sellainen työllistymistä edistävä palvelu, jonka avulla tulevaisuudessa voidaan kustannustehokkaasti hallita työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia, kestävän kehityksen mukaisesti? Kirjallisuuskatsauksen mukaan n. 12 % valmennuspalveluita saavista työttömistä työllistyy avoimille työmarkkinoille. Rittääkö tämä sopijakunnille, vai voisiko esimerkiksi työhönvalmennuspalvelut tulevaisuudessa sisällyttää johonkin työllisyys- tai mentorointiohjelmaan, jossa mukana olisi osaamisen kehittäminen elinkeinoelämän keskiössä?

Tutkimusprosessin lopputulema ei ollut aivan senkaltainen, mihin olin toivonut pääseväni. Työ- ja elinkeinopalveluiden siirto vuoden vaihteessa 2025 valtiolta kunnille toi haasteita tehdä tilastoarviointia kuntakohtaisista tilastoista. Henkilöstön siirto uudelle työnantajalle on selvästi heikentänyt asiakaskohtaamisia sekä palveluihin ohjaamisia TE- palveluiden henkilöstön osalta. Tästä syystä tilastot eivät olleet todenmukaisia verrattuna aikaan, jolloin uudistus oli vielä visio tai varhaisessa suunnitteluvaiheessa.

Tutkimusprosessin aikana tuli hyvin esiin se, että palvelut kaipaavat kohdentamista asiakaskohderyhmän mukaan sekä palveluohjaukseltaan taitavaa henkilöstöä. Työttömät ovat yksilöitä, joilla jokaisella on joko jo olemassa olevaa osaamista ja kokemusta tai joiden työura ei ole vielä päässyt alkamaankaan. On kallista ohjata työtön palveluun, joka ei ole hänen tarpeidensa mukainen. Kallista on myös se, jos palveluntarvetta ei ole olemassakaan, vaan työtön työllistyisi ilman palveluitakin. Tutkimuksessa näkyy vahvasti myös ne työttömät, jotka ovat olleet pitkään pois avoimilta työmarkkinoilta, mutta ovat käyttäneet paljon palveluita työttömyysjaksonsa aikana. Kyseessä saattanee olla työllistymiseen johtava poluttaminen eri palveluiden ketjuilla tai työtön, jonka tavoite ei ole työllistyä. Näissä tilanteissa, joissa työtön ei pyri työllistymään, kaivataan usein vahvasti monialaisten palveluiden yhteensovittamista ja työkyvyn tuen palveluita.

Nyt kun työllisyysalueet ja sopijakunnat ovat uuden tilanteen edessä, kaivattaisiin palveluita tuottaville kunnille vahvaa tiedolla johtamisen osaamista, jonka avulla saataisiin työllistymiseen liittyvää tietoa reaaliaikaisesti hyödynnettä-

väksi. Tulevaisuuden palvelut vaativat nopeaa reagointikykyä ja ketterää tilanteissa elämistä, että työmarkkinatilanteiden nopeissakin muutoksissa voitaisiin tehdä tarvittavia uudelleen muotoiluja työttömien palveluihin sekä työllistävien yritysten palvelutarpeisiin.

Kestävä työllisyyden edistäminen ja kestävän kehittämisen sisällyttäminen kunnan työllisyyspolitiikkaan on tärkeää. Se luo monipuolista näkökulmaa koko kunnan henkilölle, kaikilla palvelualueilla ja vaatii kaikilta työllisyyden edistämisen työhön osallistuvilta vahvaa yhteistyötä paikallisten yritysten, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Taloudellista kestävää työllisyyden kehittämistä tukevat oikeat työpaikat avoimilla työmarkkinoilla, jolloin kuntalaisten on mahdollista elää täysipainoista elämää saamallaan palkalla veroja maksaen, ilman sosiaalietuuksien tukea. Myös mahdollisuus osaamisen kehittämiseen tukee kestävää työllisyyden edistämistä. Oppilaitosten tärkeää roolia ei voida unohtaa työllistämistä edistävissä toimenpiteissä. Kohtaanto-ongelman poistamisessa yksi tärkeimmistä työkaluista on kouluttaa yrityksiin osaavaa työvoimaa. Työllisyystoimissa kunnan on hyvä huomioida myös sosiaalinen kestävyys kehittäessään työllisyyden edistämisen palveluita. Palveluiden yhdenvertaisuus sekä työttömien osallisuuden lisääminen, palveluita suunniteltaessa, ovat tärkeitä arvoja kunnalle ja kuntalaisille.

Opinnäytetyö antoi itselleni varmuutta työllistymistä edistävien palveluiden kehittämiseen ja paremmat valmiudet miettiä sopijakunnan edustajana vaihtoehtoisia menetelmiä työllisyyden edistämiseen. Huomioitavaa on se, että valtion aikaiseen palvelutarjontaan ei kunnilla ole mahdollisuutta palata, mutta kustannustehokkaasti on mahdollista kehittää uusia toimintamalleja, jotka voivat olla luovia ja rohkeitakin.

LÄHTEET

Aho, S., Tuomala, J., Hämäläinen, K. & Mäkiäho, A. 2018. Työvoimapalveluiden kohdistuminen ja niihin osallistuvien työllistyminen. Valtioneuvoston kanslia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-523-5> [viitattu 15.7.2025].

Aihinen, T., Alasalmi, J., Busk, H., Holappa, V., Koivula, T., Mayer, T., Oosi, O., Siltala, J. & Vaahtoniemi, J. 2024. Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu työllistymisen ja jatkuvan oppimisen väylänä. Valtioneuvoston kanslia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-277-0> [viitattu 18.7.2025].

Alasalmi, J., Busk, H., Holappa, V., Karhunen, H., Mayer, M., Nivala, A., Suhonen, T. & Valtakari, M. 2022. Ammatillisen työvoimakoulutuksen toimivuuden ja vaikutusten arviointi. Valtioneuvoston kanslia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-008-0> [viitattu 18.7.2025].

Asplund, R. 2019. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos. Julkisten työvoimapalveluiden vaikuttavuudesta tarvitaan hyödyllisempää tietoa. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://etla.fi/wp-content/uploads/etla-muistio-brief-75.pdf> [viitattu 17.7.2025].

Asplund, R., Kauhanen, A., Päälyysaho, M. & Vanhala, P. 2018. Palkkatuen vaikuttavuus – palkkatukijärjestelmän ja sen uudistuksien arviointi Valtioneuvoston kanslia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-626-3> [viitattu 18.7.2025].

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2020/1512 jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Suomen yliopisto paino Oy.

KEHA-keskus. 2025. Työnvälitystilasto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.tyonvalitystilasto.fi/> [viitattu 14.6.2025].

Kela. 2025. Työllistymistä edistävät palvelut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kela.fi/tyollistymista-edistavat-palvelut#mita-tyollistymista-edistavat-palvelut-ovat> [viitattu 4.5.2025].

Kela. 2025. Tuki työllistymistä edistävien palvelun ajalta. WWW-dokumentti. Päivitetty 26.5.2025. Saatavissa: <https://www.kela.fi/tyollistymista-edistavat-palvelut> [viitattu 3.6.2025].

Keski-Uudenmaan TE-palvelut. 2025. Keski-Uudenmaan TE-palvelut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.keskiuudenmaantepalvelut.fi/> [viitattu 3.5.2025].

Korpela, E. 2023. Tiedon luotettavuuden arviointi. Kielibuusti. WWW-dokumentti. Päivitetty 2.12.2024. Saatavissa: <https://www.kielibuusti.fi/fi/opi-suomea/kielibuustissa-kehitettyja-oppimateriaaleja/opiskele-tekstitaitoja/referointi-ja/tiedon-luotettavuuden-arviointi> [viitattu 7.7.2025].

Kuntaliitto. 2024. Keski-Uudenmaan työllisyysalue. WWW-dokumentti. Päivitetty 21.8.2024. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/tyollisyys/tyollisyysalueet/keski-uusimaa> [viitattu 4.5.2025].

Laki julkisista työvoimapalveluista 80/2023.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 381/2023.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 2025. Kuntouttava työtoiminta. WWW-dokumentti. Päivitetty 25.3.2025. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamiseksi-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/tyoelamaosallisuus/kuntouttava-tyotoiminta> [viitattu 16.6.2025].

Tilastokeskus. 2024. Kuntien avainluvut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2023&active1=KU858&active2=SSS> [viitattu 15.6.2025].

Tilastokeskus 2025. Työvoimatutkimus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://stat.fi/tilasto/tyti> [viitattu 15.6.2025].

Tuomaala, M. 2021. Aktiivisilta työvoimapolitiisilta palveluilta sijoittuminen vuonna 2019. Työ- ja elinkeinoministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-800-4> [viitattu 17.7.2025].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuusulan kunta. 2025. Työllisyyspalvelut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tuusula.fi/etusivu/tyo-ja-yrittaminen/palvelut-tyonhakijoille/kysy-tyollisyyspalveluilta/> [viitattu 3.5.2025].

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2019. Työkokeilu on tärkeä ja toimiva TE-palvelu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tem.fi/-/tutkimus-tyokokeilu-on-tarkea-ja-toimiva-te-palvelu> [viitattu 16.6.2025].

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2025. Työllisyyskatsaus tammikuu 2025. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/166124/TKAT_Tammi_2025.pdf [viitattu 3.5.2025].

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2024. Työvoimapalvelut uudistuvat 1.1.2025 - Kunnille vastuu työvoimapalveluista, valtiolle ohjausrooli. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tem.fi/-/tyovoimapalvelut-uudistuvat-1.1.2025-kunnille-vastuu-tyovoimapalveluista-valtiolle-ohjausrooli> [viitattu 8.5.2025].

Työmarkkinatori. 2025. Palveluita työnhaun tueksi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tyomarkkinatori.fi/henkiloasiakkaat/tietoa-tyoelamasta/tyonhaku/palveluita-tyonhaun-tueksi#:~:text=AmmatINVALINTA-%20ja%20uraohjaus%20auttaa%20sinua%20arvioimaan%20ammatti-%2C%20koulutus.ty%C3%B6hakataitoja.%20Ty%C3%B6h%C3%B6nvalmennus%20ohjaa%20ja%20tukee%20sinua%20ty%C3%B6llistymisess%C3%A4%20henkil%C3%B6kohtaisesti> [viitattu 5.5.2025].

Työmarkkinatori. 2025. Työnvälitystilasto - Tilastot ja raportit. WWW- dokumentti. Päivitetty 27.5.2025. Saatavissa: <https://tyomarkkinatori.fi/tyollisyys-ja-tilastot/tilastot-ja-raportit/tyonvalitystilasto> [viitattu 15.6.2025].

Työterveyslaitos. 2025. Vaikuttava työnhakuvalmennus vahvistaa hyvinvointia, osallisuutta ja työllistymisen mahdollisuuksia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ttl.fi/ajankohtaista/uutinen/vaikuttava-tyonhakuvalmennus-vahvistaa-hyvinvointia-osallisuutta-ja-tyollistymisen-mahdollisuuksia> [viitattu 16.6.2025].

Työttömyysturvalaki 1290/2002.

Valtakari, M. 2020. Ohjaamot - monialaista yhteistyötä, vaikuttavuutta ja uutta toimintakulttuuria: Monialaisen yhteistyön vaikuttavuus työllistymistä edistävissä palveluissa. Valtioneuvoston kanslia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ttl.fi/ajankohtaista/uutinen/vaikuttava-tyonhakuvalmennus-vahvistaa-hyvinvointia-osallisuutta-ja-tyollistymisen-mahdollisuuksia> [viitattu 18.7.2025].

Valtioneuvoston asetus julkisista työvoimapalveluista 385/2024.

Valtioneuvosto. 2022. Hallituksen esitys TE-palveluiden uudistuksesta tuo palvelut lähelle asiakkaita. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/hallituksen-esitys-te-palveluiden-uudistuksesta-tuo-palvelut-lahelle-asiakkaita> [viitattu 4.5.2025].

Valtioneuvosto. 2024. Työmarkkinaennuste: Työllisyys kääntyy kasvuun vuoden 2025 aikana. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/tyomarkkinaennuste-tyollisyys-kaantyy-kasvuun-vuoden-2025-ai- kana> [viitattu 3.6.2025].

Vilka, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki. Art House Oy. E-kirja. Saatavissa: <https://www.el-library.com/book/9789518849448> [viitattu 15.6.2025].